

Izbaja vsak dan s jutraj razven
v ponedeljkih in dnevih po praz-
nikih. — Posamezna številka
Din 1.—, na 16 straneh Din 2.—,
mesečna naročnina Din 20.—, za
tujine Din 30.—, Uredništvo v
Ljubljani, Gregorčičeva ulica 23.
Telefon uredništva 30-70, 30-69 in
30-71

Jugoslovan

Rekopisov ne vračamo.
— Oglasi po tarifi in dogovoru.

Uprava

v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68.
Podružnica v Mariboru, Aleksan-
drova cesta št. 24, telefon 29-60,
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. šek. rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 169

Ljubljana, četrtek, dne 18. decembra 1930

Leto I.

Proslava rojstnega dne Nj. Vel. kralja v Beogradu

Blagodarenje v saborni cerkvi v navzočnosti Nj. Vel. kralja in kraljice - Globok in pomemben govor patriarha Varnave - Svečana služba božja v katoliški katedrali

Beograd, 17. decembra. AA. O priliki proslave državnega praznika rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra je bila danes dopoldne v vseh cerkvah in molilnicah služba božja. Posebno slavnostna je bila v Saborni cerkvi, kjer so se je udeležili Nj. Vel. kralj in Nj. Vel. kraljica Marija, Nj. Vis. Pavle in kneginja Olga. Službo božjo je opravil Nj. Svet. patriarh Varnava s 4 metropoli, 14 svečeni in 2 menihoma. Nekoliko pred 11. uro so prišli v cerkev zastopniki vojaških in civilnih oblastev. Generaliteta in admiraliteta je prišla na čelu z vojvodo Borovićem. Dalje so bili navzočni predsednik državnega sveta dr. Ninko Perić, predsednika kasacijskega sodišča in glavne kontrole, predsednik beograjske občine z obema podpredsednikoma in velikim številom drugih uglednih osebnosti.

Nekoliko minut pred 11. uro je stopil v cerkev predsednik vlade armijski general Peter Živković s člani vlade, ministri z generalom Hadžićem, dr. Marinkovićem, dr. Kumanudijem, inž. Sernećem, dr. Drinkovićem, dr. Švrlijo, Jeftićem in Frančesom. V istem času so prišli tudi člani diplomatskega zbora.

Takoj po 11. uri sta stopila v cerkev v spremstvu dvornega svečenika Nj. Vel. kralj in Nj. Vel. kraljica ter Nj. Vis. knez Pavle in kneginja Olga. Potem ko se je končalo blagodarenje se je Nj. Svet. patri-

jarh Varnava obrnil k Nj. Vel. kralju in izpregovoril:

»Vaše Veličanstvo in dragi bratje! Moja beseda ima danes namen, da izrečem ono, kar danes občuti naš celokupni narod, kar občuti celokupna naša država. Beseda je slabša, vendar močna, zakaj v njej je izraz vdanosti in ljubezni vsega naroda do Nj. Vel. kralja Aleksandra. Današnji dan je praznik vsega naroda. Danes je naša cerkev srečna, ker se njene molitve združujejo z molitvami predstavnikov vseh ostalih ver, ker je to najjačji izraz zvestobe naroda do svojega ljubljene kralja.

Danes to ni običajna molitev. Danes je to pesem ljubezni našega naroda do svojega ljubljene kralja in ljubljene kraljice do ljubljene države. Malo je v zgodovini človeštva kraljev, ki bi bili prišli do take narodne ljubezni, kakršno ima danes naš močni kralj. On ima to ljubezen kakor nihče izmed nas smrtnikov na zemlji, pridobil pa si jo je s svojimi osebnimi deli. Ko je bil naš narod prisiljen nositi obremen s svojim kraljem oni težki križi trpljenja, oni težki križi, ki ga noben narod na tem svetu ne bi bil mogel prenesti, takrat je naš močni kralj bil s svojim narodom.

Ceprav so bili trenutki, ko so ljudje klonili, ni kralj niti v enem trenutku izgubil nade, da ne bi s svojim modrim vod-

stvom rešil naroda trpljenja in ga dovedel do slave in veličine in ga dovedel do naše močne Jugoslavije.

Naš močni kralj ni zapustil svojega naroda niti takrat, ko so mnogi mislili, da je naša takratna država za zmerom pokopana in da treba gledati sa mrt, da se reši lastno življenje. V tistem trenutku je naš silni kralj z nadčloveško močjo odvedel svojo vojsko in rešil preko silnih kupov padlih naših ljudi naše brate, ki so umirali od gladi, in verujem, da bo z milostjo božjo in voljo naroda izpolnil one želje, katere so veke in veke gojili naši rodovi.

Slaba je moja beseda, da bi pred vami izrekel občutke naroda do kralja. Zgodovina ne pomni takega primera. On je ves v ljubezni naroda in narod v njega gleda kakor v solnce, zakaj njegova kraljevska milost obseva kot solnčni žarki grešne in one, ki so zašli, da bi jih rešila v našo ujedinjeno in močno Jugoslavijo. Vsa vprašanja, ki o njih razpravlja naš močni kralj, kakor tudi vprašanje narodnega ujedinjenja, ga vodijo do tega, kar je pošteno, silno in močno, in zato bo ostal v narodni duši in ne bo ničesar na svetu, kar bi ga odtrgalo od močne ljubezni naroda do njega. Danes molimo zanj k Bogu, da bo vladal svoj narod z ono ljubeznijo, ki mu je dana. Zakaj on želi uveljaviti ljubezen in mir ne samo v svoji močni državi, nego na

vsem svetu v srečo našemu narodu in vsemu človeštvu. Zato narod ljubi kralja z ono ljubeznijo, ki plamti v nas vseh do njega. Tako naj bo, tako je.

S tem je bilo končano svečano blagodarenje. Nj. Vel. kralj in kraljica, Nj. Vis. knez Pavle in kneginja Olga so s svojim spremstvom krenili pred cerkev, kjer so bile Nj. Vel. kralju in kraljici prirejene burne ovacije.

Beograd, 17. decembra. AA. Danes dopoldne ob 9. uri in pol je bila v tukajšnji katoliški cerkvi »Kristusu kralju« svečana služba božja. Cerkev je bila nabito polna ljudi. Nj. Vel. kralja je zastopal polkovnik Leko. Izmed ministrov so bili prisotni dr. Kumanudi, Mirko Neudorfer, dr. Oton Frangeš, pomočnik ministra, dr. Lujo Bakotić, razen tega bivši ministri dr. Tugomir Alaupović, dr. Anton Korošec, prof. Anton Sušnik, dr. Stepan Barić in še drugi. Navzoč je bil tudi papežev nuncij msgr. Palegrineti s svojim avditorjem msgr. Pucinijem. Mestno občino je zastopal odbornik Anić, državni svet dr. Sagadin, generalno kontrolo dr. Smit, državno sodišče za zaščito države Mirko Kostić, narodno banko viceguverner Miroslav Kulmer, Privilegirano agrarno banko dr. Hacin. Razen tega so bili navzočni zastopniki raznih korporacij in društev. Svečano službo božjo je odslužil nadškof Rodić ob veliki asistenci.

Skrajno resen položaj na Španskem

Upori in stavke trajajo dalje - Mornarica se je pridružila revolucionarnemu gibanju Optimistična poročila iz vladnih virov

Madrid, 17. decembra. d. Skoro v vseh španskih glavnih krajih je bilo objavljeno vojno stanje. Tudi na letališču Taolada so bili izdani obsežni varnostni ukrepi. Kakor javljajo, v mestih La Coruna, Huelva, Sant-Ander, Biscaya, Saragosa, Murcia, Logrovo, Jaen in Navara stavkajo. V nekaterih krajih je prišlo do novih incidentov. V Gionu so vstasi poskusili z jezuitskega samostana strgati spominsko ploščo Primo de Rivera. Pohištvo in svete podobe so zažgali.

Perpignan, 17. decembra. d. Za slučaj nemirov v španski sosesčini so v več obmejnih krajih zbrali več francoskega orožništva.

Hendaye, 17. decembra. d. Po privatnih vesteh iz Španije je v pristaniškem mestu Alicante prišlo do republikanske vstaje. Pri vstaji je udeleženo vojaštvo in civilno prebivalstvo. Vlada je baje s pomočjo svojih čet to gibanje zatrla.

London, 17. decembra. d. Nadaljna poročila iz Gibraltarja pravijo, da se je mornarica v Cadisu in v Valenciji uprla. V Algeirasu je bil razglašen preki sod z bobnanjem. Tja je dospelo že veliko število čet tujske legije iz Maroka, ki so jih takoj poslali naprej v Madrid. Pričuje se prihod nadaljnjih afriških čet.

Pariz, 17. decembra. d. Po vesteh iz Barcelone je bilo nad Barcelono proglašeno vojno stanje, ker so se razni infanterijski polki zazdeli sumljivi in se je vlada bala njih upora. V mnogih mestih Katalonije so bili na hišah nalepljeni lepaki: »Živela republika!«

Pariz, 17. decembra. d. Stavkovno gibanje v Barceloni narašča. Delavci vseh tovarn, kakor tudi delavci na gradbah in ladjedelnicah so zapustili delo. Tudi taksametri se udeležujejo stavke. Enotni sindikat je vse tiskarje in stavce pozval, naj stopijo v stavko. Največ listov ni moglo iziti.

London, 17. decembra. d. Vesti, ki so včeraj in danes dopoldne dospelo iz Španije, označujejo položaj v Španiji še naprej kot malo ugoden. V različnih španskih pristaniščih so se vojne ladje pridružile revolucionarnemu gibanju. Tudi v Barceloni je položaj kritičen. Trgovine živil so morali tam stražiti s strojnimi puškami. V bankah dvigajo ljudje svoje vloge v velikem obsegu. V Madridu so včeraj aretirali ženo ma-

jorja Franca in jo vso noč zasliševali. Niso pa mogli izvedeti od nje nič pozitivnega.

Pariz, 17. decembra. n. Vesti iz San Sebastiana poročajo, da je v Lovronu izbruhnila revolucija in so vstasi prevzeli oblast nad mestom. Častnike, ki so se branili, so postrelili. »Quotidien« poroča, da je včeraj več višjih častnikov odpadlo in se pridružil vstajem. Vojski več ne zaupajo in nekatere polke so razorožili. Vlada je odpisala na deželo letala z letaki, da pomirijo ljudstvo. V Kataloniji vlada mir. Ves promet s Francijo je prekinjen. Meja je hermetično zaprta. Položaj je zelo resen.

Pariz, 17. decembra. AA. Dopisnik »New-york Herald« poroča iz Gibraltarja, da je več enot španske vojne mornarice pristopilo k revolucionarjem. Brodovja v Cadizu in Valenciji so razveselila rečno zastavo. Poročila iz Perpignana pravijo, da so uporniška letala preletela Katalonijo in metala letake, v katerih pozivljajo delavstvo na stavko. Iz Barcelone poročajo, da je tam razmeroma mirno, in da stavkajo skoraj v vseh tvornicah. Vojaštvo je zasedlo glavne strateške točke mesta. Kakor po-

ročajo, je izbruhnila splošna stavka v 8 pokrajinah.

Madrid, 17. decembra. AA. Uradni komunikacije ugotavljajo, da je položaj po vsej Španiji postal po proglasitvi obsednega stanja mirnejši in da so stavke in neredi ponehali. Revolucionirski poskus generala Glana in komandanta Franca se je ponesrečil. Voditelji prevrata so zbežali z letali in pristali v Lizaboni.

Portugalska vlada je izdala komunikacije o tem, da je zaplenila španska letala, ki so pristala na letališču v Lizaboni. Letalci so bili internirani v trdnjavi. Portugalski novinarji so intervjujivali komandanta Franca o ciljih revolucije na Španskem. Komandant Franco je odgovoril, da so hoteli proglasiti republiko. Španija potrebuje svobodo. Ako to pot postavljeni cilj ni bil dosežen, ni treba smatrati, da se je poizkus ponesrečil, kajti gibanje ni izšlo od izoliranih posameznikov, marveč z njim sodelujejo široki krogi vseh stanov.

Madrid, 17. decembra. AA. Uradni komunikacije ugotavljajo, da je vlada zadovoljna z najnovejšimi poročili iz posameznih pokrajin.

Incident nemškega poslanika v Bukarešti

»Epoca« zahteva njegovo takojšnjo odslovitev

Bukarešta, 17. decembra. n. V »Epoci« je novinar Filipescu objavil pismo, naslovljeno na predsednika vlade. V tem pismu zahteva, naj romunski dvor odpusti nemškega poslanika Mutiusa ali pa ustavi nemški list v Bukarešti »Bukarester Tagblatt«.

Ta nemški list je namreč objavil neki članek »Epoca«, v katerem napada »Epoca« bivšega ministrskega predsednika kneza Stibenija. Tedaj je nemški poslanik objavil v »Bukarester Tagblattu« pismo, v katerem se je izpostavil za bivšega ministrskega predsednika in napadal Filipescuja. Filipescu ga je pozval na dvoboj, kar pa je Mutius odklonil, češ da je član diplomatskega zbora.

Sedaj se vprašuje Filipescu, ali je »Bukarester Tagblatt« nemški list ali rumunski list tiskan v nemščini. Če je nemški

list, tedaj ga je treba po določenih zakona odpraviti, če pa je romunski list, tiskan v nemščini, tedaj se Mutius ne bi smel vmešavati v notranje zadeve Rumunije in ga je treba odpustiti.

Angleški prestolonaslednik o gospodarski krizi

London, 17. decembra. AA. Snoči je imel angleški princ na banketu v mestnem domu važen govor o angleški trgovini ter industriji. Banketa se je udeležilo mnogo vodilnih osebnosti trgovine in industrije. Princ je v svojih izjavah naglasil važnost prekomorskih tržišč za angleško trgovino ter omenil velike težkoče, s katerimi se mora boriti angleška industrija, da premaga inozemsko konkurenco. Princ je končno pozval vodilne kroge trgovine, naj jo varujejo ter branijo z vso odločenostjo.

Novi komandant dravske divizijske oblasti

Beograd, 17. decembra. I. Z ukazom Nj. Vel. kralja je bil postavljen na predlog ministrstva vojne in mornarice za komandanta dravske divizijske oblasti divizijski general Ilić S. Bogoljub, komandant zetske divizijske oblasti. Za vršilca dolžnosti komandanta šumadijske divizijske oblasti pa je bil imenovan generalštabni brigadni general Veselinović Jovan, dosedenji vršilec dolžnosti komandanta dravske divizijske oblasti.

Venizelosov obisk v Rimu

Aetne, 17. decembra. n. Vesti, da Venizelos z Dunaja in Varšave ne namerava v Pariz in London, pač pa v Rim, se pojasnjujejo s tem, da je bil Venizelos že v Parizu in Londonu, da pa že dve leti ni videl Mussolinija, in sicer od tedaj, ko je bila podpisana italijansko-grška arbitražna pogodba.

Poincaréjevo stanje se je zboljšalo

Pariz, 17. decembra. d. Vsi popoldanski listi, kakor tudi listi iz prvih popoldanskih ur poročajo, da se je Poincaréjevo zdravstveno stanje zboljšalo.

Pariz, 17. decembra. AA. Danes opoldne je bil izdan komunikacije, podpisan od zdravnikov, ki pravi, da se je stanje Poincaréja nekoliko zboljšalo. Obstoji upanje, da bo ozdravel. Davi je bila temperatura 37 in pulz 70.

Bolezen maršala Joffrea

Pariz, 17. decembra. n. Zdravstveno stanje maršala Joffrea je krenilo na bolje. V soboto namerava že v Reims.

Hitlerjeva stranka bo prepovedana

Berlin, 17. decembra. d. V političnih krogih trdovratno kroži vest, da bo narodno socialistična stranka na Pruskem in morebiti tudi v celi državi v kratkem prepovedana.

Carinske postavke za žitarice v Nemčiji

Beograd, 17. decembra. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine sporoča, da so glede na poslednje izpremembe veljavne te-le carinske postavke: na žitarice v Nemčiji (carina se računa v nemških državnih markah za 100 kg): pšenica 25, pšenica za zdrob 11, rž 15, oves 12, turšica, uvozni monopol 250, ječmen za krmo 18, drugi ječmen 20, ajda 5, pšenična moka 51.50, ržena moka 51.50, pšenični otrobi 10, drugi otrobi 10, fižol 2.40, fižol za krmo 2.50, grašek za krmo 4, sočna in krmilna repa, sveža 1, suha 3, sladkorna repa sveža 3, suha 10, rezanci iz sveže repe 1, suhe 4, melasa in slično 4, krompir od 31. 8. 20, od 1. 4. do 31. 8. 4, od 1. 9. do 14. 2. 2.

Dnevne vesti

— Novi armijski generali. Z ukazom Nj. Vel. kralja so napredovali v čin armijskega generala divizijski generali: Petar R. Živković, ministrijski predsednik in notranji minister, Radoslav Stanojlović, Vojislav Tomić, Josip Kostić, Dragomir Stojanović in Ljubomir Marić.

— Odlikovanja z redom jugoslovanske krone. Nj. Vel. kralj je odlikoval z redom jugoslovanske krone I. razreda dr. A. Pavelića, zbornega zdravnika iz Zagreba; z redom jugoslovanske krone III. razreda dr. Bogumila Vošnjaka, opolnomočenega ministra v Beogradu, Jeremijo Zivanovića, književnika iz Beograda, Jelenića Djordjo, publicista iz Beograda, Ivica Kovačevića, bivšega ministra iz Zagreba, dr. Dušana Subotića, bivšega ministra iz Beograda, dr. Slavka Sečurova, člana vrhovnega zakonodajnega sveta iz Beograda. Z redom jugoslovanske krone IV. razreda so odlikovani med drugimi dr. Alojz Gorican, advokat iz Celja, z redom jugoslovanske krone V. razreda pa Albin Koman, posestnik iz Vižmarjev, Pogačnik Viktor, vpokojenec v Djurdjevcu in dr. Prelog Martin, zdravnik v Varaždinu.

— Novi doktorji naše univerze. V soboto 20. decembra ob 11. uri dopoldne bodo na ljubljanski univerzi promovirani sledeči gospodje za doktorje prava: Bleiweis-Trsteniški Miron iz Celovca, Kramberger Robert iz Litije, Mermolja Mirko iz Devina, Maček Viktor iz Ljubljane, Umnik Ivo iz Ljubljane in dr. filozofije Zontar Josip iz Jesenice.

Pot vas pelje tudi mimo izložbe staroznane tvrde

C. I. HAMANN

na Mestnem trgu št. 8.

Blagovolite si ogledati in našli boste primerno darilo za svoje. (922)

— Društvo jugoslovanskih akademikov v Ptuj. DJA v Ptuj priredi 3. januarja 1930. svoj tradicionalni akademski ples v vseh prostorih Društvenega doma. Ta bo v tej sezoni najelitnejša prireditev, za katero so že pripravili v polnem teku. Vabila slede.

— Delavski oder »Svobode« vprizori dramo »Na dnju« v nedeljo 21. decembra ob 20. v dvorani Delavske zbornice. Vstopnice so v prodaji v Delavski zbornici I. nadstropje.

Obledela obleke barva v različnih barvah in plisirana tovarna Jos. Reich.

— Volna, bombaž, nogavice in pletenine v veliki izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Zidovska ulica 4 in Stari trg 12.

— Sadjarska in vrtnarska podružnica na Viču priredi svoje IV. sadjarsko predavanje danes v četrtek 18. t. m. ob 19. uri v šoli na Viču.

— Popravek. Včerajšnje poročilo o seji ljubljanskega obč. sveta glede vpokojitve g. Antona Senčarja popravljamo v toliko, da je bil vpokojen kot mestni stavbni nadoficijal.

— Izmišljene vesti. V selu Nerodinu je o prihodnosti uradnega poslovanja kmet Sale Ivanč lažje ramlil orožnika Zivana Novakova. Ta dogodek je dal povoda Transatlantick-Radiu, da je preko dunajskih listov »Der Tag« in »Extra Blatt« tendenciozno razširil izmišljene vesti o pobuni kmetov v več vaseh proti oblastvom o prihodnosti izterjevanja davkov. Javljeno je bilo dalje, da je bilo pri tej prihodnosti v vaseh Nerodinu in Kovačici pobitih več orožnikov, kmetov in štirje davčni uradniki. Isto vest z Dunaja so prinesli tudi francoski listi in angleški »Express Telegraph«. Notranje in finančno ministertvo nas pooblašča, da najodločneje demantiramo te vesti, ker niti v teh selih niti kjerkoli na vsem ozemlju kraljevine Jugoslavije ni prišlo niti sedaj niti prej do nobene pobune.

Najcenejše se oblečete

za božič, ako kupite obleke pri

JOSIPU OLUPU — LJUBLJANA

STARI TRG 2

ki ima na zalogi tudi kampani in sukno iz najboljših tu- in inozemskih tvornic ter vsakovrstne pletenine in perilo iz lastne tovarne »Triglava«. Moje geslo: konkurenčne cene, dobro blago. 951

— Po nesreči pri gradbi zemunskega mosta. K nesreči pri gradbi zemunskega mosta poročajo, da ni še natančno ugotovljeno, če je delavec Sportič res utonil. Čeprav je to zelo verjetno, ker so našli njegovo čepico na površini vode. Danes je komisija gradbenega ministertva prišla na kraj nesreče, da preišče nje vzroke. Ugotovila je, da se je mostnica odra, na katerem je bilo postavljeno dvigalo za beton, zaradi preobremenitve zlomila. Policija še naprej išče izginulega Sportiča.

— Ljudsko gibanje v Splitu. Čeprav še ni bilo objavljeno število prebivalstva v mestu, računajo, da bo pričetkom leta 1931. štelo splitsko mesto 42.000 prebivalcev. Lani jih je imelo 40.812. Od početka t. l. do danes je umrlo 522 Splitčanov, lani pa ob istem času 629.

— Zagrebški kolodvor morajo preurediti. Preteklo soboto se je pripetila na zagrebškem glavnem kolodvoru velika nesreča. Vlak je povozil tri ženske, ena je bila takoj mrtva. Preiskava je ugotovila, da so bile ponesrečene same krive, ker se niso ravnale po predpisih, in pa da je zagrebški kolodvor premajhen in ga je treba preurediti. Načrti za podzemsko

hodnike so že izdelani. Vsa dela bodo stala okoli 1 milijon dinarjev.

Vaš sinko bo pustil vsa druga darila v nemar, če bode zagledal pod božičnim drevescem fotokamero. Ze za Din 295— dobite dober in uporaben aparat. Drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova ulica 5. 949

— Indije na zagrebški univerzi. V Zagrebu je vzbudil te dni občo pozornost Indije Aseit Mukarji iz Kalkute. Vpisal se je na filozofsko fakulteto. Star je 25 let in potuje že 4 leta po Evropi. Spoznati hoče evropske narode in študirati njih zgodovino. Izjavil je, da je »gandijevec«, o Krišnamurtiju se pa ni izrazil preveč laskavo.

La zlato nedeljo
La božič
La novo leto

oglašajte v
Jugoslovancu

ovčate Vaš promet — zvišate Vaše dohovke!

Ljubljana

Četrtek, 18. decembra 1930., Gradjan. Pravo-slavni: 5. decembra, Ljubonego.

Nočno slubo imajo lekarne Kmet na Dunajski cesti, Leustek na Resljevi cesti in Bohinec na Rimski cesti.

■ Božičnica za vajence. Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani bo priredila v nedeljo 21. t. m. ob 16. uri v veliki dvorani Mestnega doma na Krekovem trgu božičnico za ljubljanske obrtne vajence. K tej prireditvi so vkladno vabljeni tudi obrtniški mojstri. Vstopnine ni.

■ Odprta noč in dan se groba vrata! V Ljubljani je umrl v visoki starosti 82 let g. Vlačar Holec, strojevodja v pokopju. Pokopali ga bodo danes ob pol 15. uri izpred hiše žalosti v Sv. Jerneja ulici 43 na pokopališču k Sv. Križu. Naj počiva v miru, preostalim naše sožalje!

Najbolj pošteno Vas postreže z zimskimi oblečili

J. MAČEK

Ljubljana, Aleksandrova cesta 12.

■ Naval v ljubljansko bolnico. Do snoči je ljubljanska bolnica letos sprejela že 18.120 bolnikov. Značilno je, da letos prihaja v bolnico ogromno število oseb, obolenih na elepiču. Na kirurškem oddelku je včasih do 20 in še več bolnikov s to boleznijo.

■ Danes pri Ražmu sveže morske ribe.

■ Družabni večer Trgovskega društva »Mer-kur« v Ljubljani bo v soboto 20. decembra ob pol 9. uri zvečer v restavraciji »Zvezdac«. Na vrsto pride predavanje o zanimivem vprašanju: »Carina in carinska politika.« O tem perečem vprašanju izpregovori gospod Ivan Mohorič, tajnik Zbornice za TOI v Ljubljani. Vstop je brezplačen. Gostje so dobrodošli.

■ Nesreča pri delu. Na Viču-Glince V/4 stanujoči 19letni kamnosek Alojzij Božič je bil včeraj zaposlen pri hiši inž. Lukiča ob Erjavčevi cesti in cesti v Rožno dolino. Na strehi je izgubil ravnotežje ter padel tako nesrečno 5 metrov globoko, da je dobil težke notranje poškodbe.

■ S flobertovko obstreljen. V Dobrovi pri Ljubljani stanujoči 19letni delavec Anton Pekla je v ponedeljek dopoldne obiskal delavca Janeza Skopca v Podsmeki. Skopce mu je razkazoval flobertovko, ki je bila nabita. Ne sreča je hotela, da se je flobertovka sprožila ter je strel zadel Peklaja v desno nogo. Ker mu zdravnik kroglice ni mogel izvleči in se je rana začela gnajiti, je odšel včeraj popoldne v ljubljansko bolnico.

Lovske puške

floberte, pištole za štrašenje psov, lovske in ribiške potrebščine ima vedno na zalogi

F. K. KAISER

puškar, Ljubljana, Kongresni trg 9

■ Kriminalni predal je bil včeraj prazen, kar je vsekakor velika redkost v Ljubljani. Policija ima počitnice, ki pa najbrže ne bodo dolgo trajne.

Maribor

m Akcija za novi most čez Dravo. Maribor je s svojim južnim prekodravskega delom zvezan doselej samo z velikim Državnim mostom. Železniški most ni za vozovni promet in za pešce, brv pod Studenci pa je le za pešce. Ta edini most ne zmaga več prometa, zato se je že pred leti porodila misel, da bi se zgradil čez Dravo še drugi most, in sicer v Melju, ki bi vezal ta del mesta s Pobrežjem. V tem smislu je mestna občina uvedla akcijo pri pristojnem ministertvu, ki je sedaj pristalo na to, da se bo, če se most zgradi, lahko pobirala mostnina. Podrobnije se bo o tem razpravljalo v kratkem.

m Trg v sredo. Včerajšnji trg je bil dobro založen, posebno veliko pa je bilo božičnih drevesc, ki so se prodajala od 3 do 100 Din eno.

državo, dalje izločitev vsega, bolniškega, nezgodnega in brezposelnega zavarovanja vseh privatnih nameščenecv iz organizacije »Suzor« ter unificiranje celotnega socialnega zavarovanja nameščenecv v enem samem zavodu. Pozdravili so pa tudi stremljenje, da se končno pričenja izvajati delavsko zavarovanje za onemoglost, starost in smrt.

m Policijska kronika. V torek je bila v Mariboru aretirana samo ena oseba, in sicer radi tatvine. Med prijavitelji so bili: tatvina, pone-snaženje zidu, nečistjenje hodnika in 2 prestopka proti predpisom za avtomobilski promet. Med poročili pa: izgubitev predmeta, nenadna smrt in strel v hiši.

m Izročitev goljufa. Iz Avstrije so v torek pripeljali v Maribor 26-letnega mlinarja Josipa P. z Bleda, katerega zasleduje deželno sodišče v Ljubljani zaradi goljufije v Škofji Loki v skupni višini 3844 Din.

m Tatvina. V noči od ponedeljka na torek je na Koroškem kolodvoru izginil nekemu delavcu dežni plašč, vreden krog 700 Din. Policija je še tekom torka izsledila tatu v osebi brezposelnega 29-letnega Alojzija W. in ga aretirala.

Gelje

■ Na pokopališču se je ponesrečil služitelj davčne uprave g. Škorjanc Jože. Ob nekem grobu se je spodtaknil in padel tako nesrečno, da si je zlomil dva rebri na desni strani. Prepeljali so ga v bolnico.

■ Ne zanemarjajte na videz lahkih ran! Posestnikov sin Albin Lupše iz Pilštana se je pred tedni zbolel s trnom v kazalec desne roke, pa se za rano ni zmenil. Nastopilo pa je zastrupljenje krvi in so morali 18-letnemu fantu v celjski bolnici roko odrezati.

■ Sramota s zastavami, ki radi pomankljive vnanjosti ne odgovarjajo svojem namenu, mora nehati. Naj se oni, ki izobešajo izprane, obledele in raztrgane zastave, zavedajo, da z njimi niti svojim hišam niti samim sebi ne delajo časti.

■ Za gradnjo vodovoda v Vranskem se vrši pismena ofertalna licitacija 31. januarja 1931. ob 11. naker se opozarjajo interesi. Natančneje na uradni deski sreskega načelnstva.

■ Brivnice v Celju bodo za praznike 25. decembra na Božič zaprte, 26. decembra na Stefanovo odprte od 7.30 do 11. 26. decembra nedelja zaprta, 1. januarja na Novo leto zaprta.

■ Redni občni zbor Katoliškega gospejnega društva dobrodelnosti v Celju se vrši v nedeljo 21. decembra ob 15. v opatiji.

■ Čiščenje hodnikov je mnogim hišnim posestnikom deveta briga. Sedaj ko se sneg tali in stoji ogromne luže po razdrapanih celjskih trotoarjih, je še bolj potrebno snažiti hodnike in pešcem omogočiti hojo.

■ Občni zbor Celjskega pevskega društva za 36. poslovno leto bo v petek 19. decembra ob 20. v pevski hiši Narodnega doma.

■ Ljudsko vseučilišče. V ponedeljek 22. t. m. bo predaval v meščanski šoli režiser ljubljanskega Narodnega gledališča g. prof. Šest o »Teatru, njegovi razvoju ter bistvu gledališke umetnosti«.

■ Celeia antiqua et nova je naslov lepi zbirki 12 radirank, ki jih je izdal za celjsko zgodovino zaslužni g. Perc, a narisal jih je akademski slikar g. Seebacher. Tekst je napisal zgodovinar g. prof. Orožen.

■ Občni zbor Strelske družine je bil pretekli ponedeljek v Celjskem domu. Predsednik g. polkovnik Kostić je v uvodnih besedah poudarjal važnost širjenja strelskih družin, zlasti med mladino. Društvo je imelo letos 2. novembra nagradno streljanje, ki je lepo uspelo, sedaj pa vzdržuje dva tečaja, ki ju obiskuje 35 gimnazijcev ter 12 učencev trgovske šole. Ob petkih se vrše redni strelski večeri. Članov šteje društvo 106 rednih ter 47 podpornih. V novi odbor so bili izvoljeni: predsednik g. polkovnik Kostić, podpredsednik sreski načelnik g. dr. Hubad, tajnik poročnik Zečević, blagajnik g. Kranjc. Strelska družina je bila letos zelo agilna in beleži lepe uspehe. Njen razvoj bo tudi v prihodnjem letu gotovo zelo razveseljiv.

■ Poznanstvo v Indiji, svidenje v Celju. V soboto popoldan je v Mestnem kinu pod okriljem Ljudskega vseučilišča predaval svetovni potnik g. Edmund Zscheile. Predavanje je bilo dobro obiskano. Predavatelj je ob skriptivnih slikah predložil svoje sedemletno potovanje, ki ga je vodilo iz Nemčije skozi Srednjo Evropo, Balikan, Malo Azijo, Rusijo, Sibirijo, Japan, Kitaj. V Indiji se je seznanil s Celjanko, pisateljico g. Karlinovo, s katero je nekaj časa potoval. Ko je prišel v Celje, ni vedel, da živi g. Karlinova tukaj in so ga še le drugi na to opozorili.

■ Nevaren vlomilec prijet. V noči od torka na sredo je neki mlajši možki skušal vlomiti v garderobo na kolodvoru, pri tem sta ga pa zasačila vratar in stražnik, ki ga je aretirali in odvedli na stražnico. Pri zaslišanju se je ugotovilo, da je fant 1911 v Studenci pri Mariboru rojeni ključavničar V. Albin ter da je pred dnevi ukradel natakariji v gostilni v Gubčevi ulici denar in uro. Končno je še sam priznal, da je bil udeležen na velikem vlovu v trafiko v Mariboru, o kateri smo poročali, pred dnevi. Ni izključeno, da je udeležen tudi na vlovih v trafike v Celju, Brezicah in Šoštanju, ki so se vršili pred kratkim, kar bo nadaljna preiskava pojasnila.

Morilca užitarja obsojena.

V naši včerajšnji številki smo poročali v razpravi proti posestniku Ekgartnerju in njegovi ženi ter njenima nečakoma, ki so bili obtoženi, da so umorili užitarja Nemca. V torek ob 18. uri je senat po daljšem posvetovanju razglasil sledečo sodbo: Ekgartner Anton je kriv, da je užitarja Nemca Antona z udarci čez glavo z železnim drogrom usmrtil in se obsodi na 12 let robije ter trajno izgubo državljanjskih pravic, Kamenšek Matevž je kriv soudeležbe in se obsodi na 15 mesecev strogega zapora, obema se všteje preiskovalni zapor. Oproščena sta pa Ekgartner Antonija ter Kamenšek Matevž, ker se sodišče ni moglo prepričati o njuni krivdi. Ekgartner kazni ni sprejel in se bo pritožil.

Občinstvo kot detektiv

Kriminalistika pozna mnogo slučajev, da je samo sodelovanje občinstva omogočilo oblastim, da so razkrile in pojasnile ta ali oni zločin. In občinstvo jako rado sodeluje zlasti pri razkrivanju zločinov, kjer se obeta kakšna senzacija. Navadno pa se dogaja, da dobi policija že pri prvih vesteh o tem ali onem zločinu cele kupe nepodpisanih dopisov, kjer izrekajo ljudje svoja mnenja in svoja sumnjačenja. Mnogi pa bi bili radi detektivni-amaterji, ki ko kaj čakajo, da bi mogli pokazati svoje zmožnosti.

Med detektivni-amaterji so taki, ki policiji res preskrbe kakšne dobre in solidne podatke, dosti pa je tudi takih, ki gledajo samo na sebe in na svojo korist.

Prvi, ki se navadno osebno javljajo in ki kar ne morejo pričakati, da bi dokazali resničnost svoje nezmotljivosti, so »jasnovideci«. To so ljudje, ki trdijo o sebi, da vidijo v preteklost in bodočnost. Takih jasnovidcev živi v vsakem večjem mestu po 5 ali 6 ali pa tudi po več, ki se ob objavi vsakega kriminalnega slučaja takoj javijo na policiji, kjer razkladajo in razlagajo, kaj so »videli« ali pa, kaj da sedaj »vidijo«. Taki ljudje pa za policijo ne prihajajo dosti v poštev, ker niso resni.

Odpraviti pa je »jasnovidec« jako težko, ker so navadno silno trmasti in le neradi gredo iz sobe. Pa tudi če so že enkrat zunaj, govore še pred vrati po cele ure z raznimi ljudmi, katerim razlaga o svoje »pri-vidce«, misleč, da je ta ali ona nagrada že v njihovem žepu.

Na »pri-vidih« seveda ni nič. Ko je dunajska policija lansko leto preiskavala neki zagoneten umor, se je prijavil na policijskem ravnanstvu že na vse zgodaj mlad mož, ki je stopil k najbližjemu uradniku in mu govoril: »Jaz sem ta in ta (povedal je svoje ime) in sem »jasnovidec«. Jaz vidim hangar! To je ponovil šestkrat in odšel. Potem pa je prihajal vsako jutro vpraševati, če že imajo zločinca. In ko so mu rekli, da ga še nimajo, je venomer ponavljal: »Hangar, gospod inšpektor, hangar, to je prava sled (»hangar« je velika baraka za shrambo letal). S »hangarjem« seveda ni bilo nič in s pričakovano nagrado tudi ne.

So pa tudi ljudje, ki poskušajo ogromen aparat, ki je potreben za pojasnitev kakšnega zločina in za izsleditev zločincev, izkoristiti za svoje privatne namene. Ti ljudje so veliki prefriganci, ki vedo čisto natanko, da preberejo na policiji vsako pismo in da si ogledajo bližje prav vsako ovadbo. Taki ljudje pišejo policiji u. pr. tako-le: »Takrat, ko se je zgodil zločin, sem šel tam mimo in sem videl teči nekega moža, visoke in vitke postave in sivkastih las. Njegova postava se popolnoma ujema z opisom zločinca v tiralici. Jaz pa poznam nekega moža, ki se piše (sledi ime) in ki stanuje (naslov); ta mož je zločinu neverjetno podoben«.

Policija pošlje seveda takoj svojega človeka na označeni naslov, tam pa moža ni več, ker se je preselil. Ves aparat dela, dokler ga ne najdejo. Ko ga pa ima o, navadno spoznajo, da tako dolgo in skrbno iskani človek niti od daleč ni podoben iskanemu zločincu. Naslednjega dne pa se javi pisec ovadbe in vpraša, kaj je s sledjo, ki jo je on označil. »O, gospod, ta človek ni zločinu prav nič podoben! Takrat, ko se je zgodil zločin, ga sploh tukaj ni bilo!« — »Kaj«, se začudi ovaduh, »ta da ni? In da ga ni bilo tu?« — »Ne, ker prebiva že 3 mesece v Pragi!« — »Tako, tako«, se ovaduh še bolj začudi, v svojem srcu se pa smeje, kajti on je svoj cilj dosegel, da je zvedel za naslov človeka, ki ga on sam išče, ker mu je morebiti kaj dolžan, ali pa iz kakršnega drugega vzroka. Takih pisem dobiva policija na kupe in na podoben način poskušajo tudi dekleta zvedeti za naslove svojih ljubimcev, ki so jih pustili na cedilu in odšli kdovekam.

Med »prefrigance« lahko računamo tudi ljubosumneže. Navadno so to ženske. Tudi te hočejo izkoristiti vsak večji kriminalni slučaj in »naščejujejo« na ta način policijo na hrbet možu, ki mu hočejo delati sitnosti in neprijetnosti.

Ljubosumne ženske opozarjajo policijo navadno na kakšen lokal, kamor po njihovi vednosti zahaja mož ali pa ljubimec. »Jaz vem gotovo«, tako piše taka ljubosumna ženska na policijo, »da prihaja v ta in ta lokal mož, ki je na las podoben zločincu. Moj mož zahaja tudi v tisti lokal — poglejte enkrat tja!« Seveda si policija res ogleda označeni lokal in legitimira vse goste in dosti jih odpelje tudi s seboj. Ko pa tak mož pride domov in ženi pove, kaj se je zgodilo, sliši pridigo: »Prav ti je, pa domov prihajaj, pa ne boš zaprt.« Pridiga pa navadno prav malo zaleže, ker so »dedci« dandanes že tako pametni, da vseeno ne prihajajo zvečer domov, ampak si izberejo — drugo ostarijo...

Drugi detektivni-amaterji hočejo zopet delati neprimliko svojim političnim nasprotnikom itd. Vse ovadbe pa policija le preiskuje, dokler ne pride na pravo sled.

Hiša, ki ubija

V Parizu so nedavno preiskali neko staro hišo, v kateri so ljudje kar zaporedoma mrlili na prav zagoneten način. Prvi smrtni slučaj se je zgodil meseca aprila l. 1928., ko so našli v stanovanju gospodične Carré gospodično mrtvo v njeni spalnici. Sosedje so slišali, da je nekaj padlo na tla, niso si pa iz tega nič storili. Ko pa gospodične že cel teden niso videli, se jim je začela zdeti stvar sumljiva. Vlomili so vrata in res so našli gospodično ležati slečeno ob njeni postelji. Ker so vsi mislili, da je umrla naravne smrti, so jo brž pokopali. V njeno stanovanje se je potem vselil neki katoliški duhovnik, tisti, ki je umirajočemu Clemenceau-u pri odprtem oknu dajal odvezo, kar pa rodbini ni bilo všeč. Tega gospoda je našla njegova gospodinja pred dvema meseci v njegovi sobi mrtvega — in tudi ta je ležala slečena ob postelji. Zaradi teh tako zelo si podobnih slučajev je sedaj oblast odredila zdravniško preiskavo, a doslej zagonetke še niso rešili.

Raymond Poincaré,

bivši predsednik francoske republike in večkratni predsednik francoske vlade, je nevarno obolel. Pravijo, da ga je zadela kap.

Zlata družabna pravila za moške in ženske

A. Pravila za moške

1. Kadar pozdravljaš, ne snemi klobuka z glave, ampak dotakni se samo s prstom roba klobuka.
2. Če sedeš utrujen k mizi, podpri z eno roko svojo težko glavo, z drugo roko pa jej!
3. Če si dovolj spreten, jej mirno z nožem.
4. Srkaj juho, dokler je vroča!
5. Praskaj se, če te srbi; magari z vilicami.
6. Govori tudi, če imaš prav polna usta. — Človek namreč lahko kaj hitro pozabi, kar je hotel povedati.
7. Vsekuj se vedno krepko in glasno. To je zdravo. Za kontrolo pogledj potem še v robec.
8. Govori tudi z rokami, da te bodo bolje razumeli. Če pa govori kdo drugi s teboj, drži roke tako dolgo v hlačnih žepih, dokler ne pride zopet vrsta na te.
9. Če poljubiš kakšni dami roko, se nikdar ne pripogni k njej; njeno roko pa vedno dvigni k tvojim ustnicam, čeprav jo zaboli.
10. Glej, da ja ne vstaneš, če pride kaka dama k tvoji mizi. Če celo pa ne, če pride tvoja žena.
11. Če greš v kakšen lokal, pusti damo, da gre naprej. To zahteva vljudnost. Ko lokal zapustiš, napravi narobe.
12. Če spremljaš damo na ulici in zagledaš prijatelja, pusti damo na sredi ceste in stopi k prijatelju in se zabavaj z njim — ampak ne predolgo!
13. Če daš komu roko, ne sleci rokavic.
14. Na cestni železnici se nikdar ne umakni s svojega prostora starejši dami, da ne bodo smatrali tega za kak poskus približevanja.
15. Če v gostilni gospod »Ober« ne pride dovolj hitro, malo požvižgaj — to sigurno pomaga.
16. Puhaj dim tvoje cigarete vedno tvojemu sosedu v obraz.
17. Nikoli ne pomagaj dami obleči suknje — to je mučno.
18. Čisti si svoje nohte vedno le v javnih lokalih (najbolje je, če si jih čistiš z nožem, za silo pa gre tudi z zobotrebcem).
19. Pogovor drugih vedno prekinjaj, če imaš kaj važnejšega za povedati.
20. Če bereš, si moraš prste osliniti, da boš lažje obračal strani.
21. Če bere tvoj sosed časopis, poskusi brati z njim vred tudi ti vsaj par vrstic.
22. Pozdravljaj vedno vsaj preko dveh miz, če vidiš v lokalu svoje prijatelje.

B. Za ženske

1. Če te predstavijo kakemu gospodu, vstani in se mu prikloni.
2. Pri mizi se češi in lepotiči!
3. Na sestanke prihajaj vedno vsaj po pol ure prepozno.
4. Vsedi se vedno tako, da se vidi vsaj robovi spodnje obleke.
5. Če hočeš držati nož, vilice ali pa škodelico na imeniten način, stegni mazinec kolikor mogoče daleč proč od roke!
6. Če ti je tvoj spremljevalec predolgočasen,

se oziraj po lokalu po drugem, ki ti je bolj všeč.

7. Pri čajankah ne sleci rokavic.

8. V gostilni naročuj vedno ti, a nikdar tvoj spremljevalec.

9. Na cesti se vedno oziraj!

10. Ne delaj nikdar dolgov. Če ti znanec plača cestno železnico, mu tistih par firkov takoj vrni. Če jih ne vzame, govori tako dolgo na glas o tem, da jih bo vzel.

11. Nikdar ne ponudi prva roke, če ti predstavi kakšnega gospoda.

12. Na koncertu vedno na tiho poj melodijo. Samo na ta način lahko sosede presodijo, če godba pravilno igra.

13. Pojdi brž v lokal, dokler tvoj spremljevalec še zunaj plačuje avtomobil.

14. Smej se vedno krepko in na glas!

*

Ta pravila, ki jih objavlja lipski mesečnik »Das Leben«, utegnejo priti komu prav tudi pri nas.

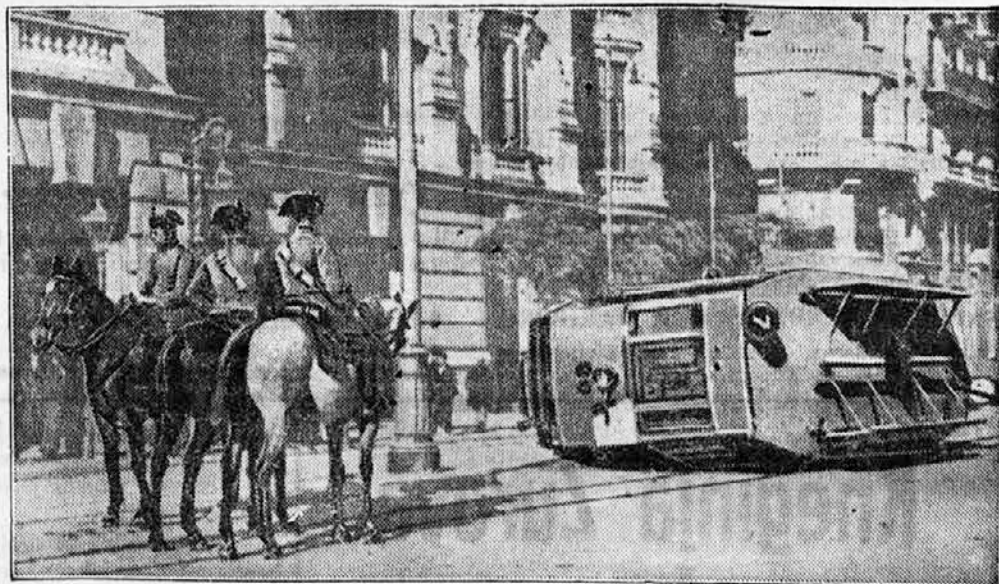
»Most samomorilcev«

V bližini mesteca Grosshesselo-h-a na Bavarskem so napravili čez reko Izaro, ob kateri leži tudi glavno mesto Bavarske Monakovo, silno visoko nad vodo lep in moderen most, odkoder se odpira popotniku krasen razgled daleč naokrog. Ni pa ta most znamenit le kot razgledna točka, ampak še bolj je znan kot »most samomorilcev«, kajti na termostu se je že marsikdo še enkrat ozrl na ta lepi svet, predno je skočil v silno globino v deročo vodo Izare. Nedavno je skočil s tega mostu v vodo neki 14-letni deček, ker ga je bil oče doma pošteno okregal. Kmalu na to pa sta dečku sledila dva zakonca, ki sta napisala na listek, »da gresta v vodo, ker je voda med njima preširoka«. Samomori na tem mostu so silno pogosti in odtod je dobil most tudi svoj pridevek.

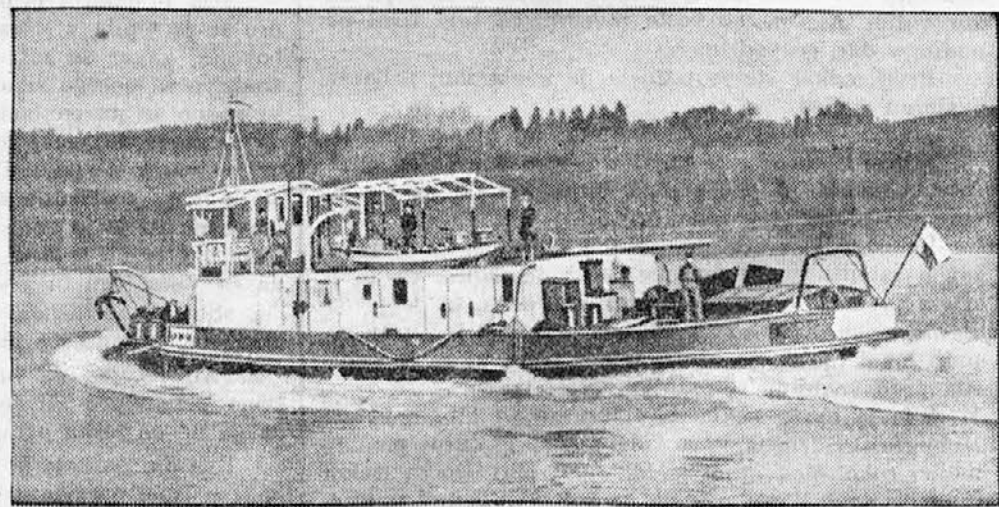
Major Franco,

znani španski revolucionar, je pobegnil s tremi letali iz Španije na Portugalsko v glavno mesto Lizbono.

Upor v Španiji.

Slika nam kaže prizor iz mesta Valencije. Spredaj je orožništvo na konjih, na desni pa prevrnjen voz cestne železnice.

Ladja-poganjalka na Donavi.

Namesto vlačilcev za tovarne ladje rabijo na Donavi sedaj ladje, ki tovarne ladje poganjajo.

Zadnji potres na Japonskem.

Na sliki vidimo, kako pospravljajo ruševine v mestu Mishina po strahovitem potresu 26. novembra t.l.